

Nyhetsbrevet «Samfunnsmedisin og Folkehelse» holder deg oppdatert på hva som publiseres av viktige veiledere, rapporter, retningslinjer, brosjyrer, lover og forskrifter innen fagområdet den siste måneden. Har du forslag til saker send oss gjerne en e-post på katrine.rutgersen@fhi.no.

>> [Påmelding nyhetsbrev](#)

RAPPORT - FOLKEHELSEINSTITUTTET (FHI)

Underrapportering av vold i foreldrerelasjoner

Terapeuter avdekker kun et fåtall tilfeller av vold i foreldre-relasjoner. Det viser ny forsknings-artikkel fra Folkehelseinstituttet.

Fysisk vold i foreldrerelasjonen rammer både barn og foreldre og er et stort samfunnsproblem. Volden kan gi alvorlige konsekvenser for foreldre og barn som rammes.

Betydelig omfang

– Barn kan utvikle en grunnleggende utrygghet som påvirker deres forhold til både verden, seg selv og andre mennesker. Hverdagen kan fremstå som uforutsigbar. Det har vist seg at det er en sammenheng mellom det at barn opplever vold i familien og det å utvikle vansker som PTSD, angst, depresjon, spiseforstyrrelser, atferdsvansker og somatiske plager, sier Tonje Holt forsker ved FHI og førsteforfatteren av artikkelen.

Studien viser at det er et betydelig antall foreldre som kommer til familievern tjenesten som har opplevd fysisk vold i foreldrerelasjonen, og at terapeuter i veldig liten grad vet om dette.

Vanskelig å oppdage

– Vi fant et lavt samsvar mellom foreldre- og terapeutrapportert vold. Dette viser at volden er ofte vanskelig å

oppdage, selv for trente terapeuter som hver dag arbeider med familier i krise og med ulike typer vansker. Både det å bli utsatt for vold og det å utøve vold er skamfullt, og det er dermed mange foreldre som forsøker å skjule volden. Likevel er funnene viktige, fordi disse familiene kanskje kunne fått hjelp hvis volden hadde blitt oppdaget.

Familievernets rolle

At familievernet arbeider med voldsproblematikk er ikke uvanlig. Felles for alle kontorene er at de skal håndtere volden, men ikke nødvendigvis behandle den. Det er imidlertid store variasjoner fra kontor til kontor i hvor stor grad behandling tilbys.

– Dersom familievernet ikke kan tilby hjelpen selv, skal de anbefale andre tilbud. Men det har vært en økende satsning på at familievernet skal møte vold på en god måte, for eksempel gjennom spisskompetansemiljøet for vold og høykonflikt. Det er også et fokus på at familievernet skal kartlegge, og avdekke vold, ivareta familiens sikkerhet og å bistå med å stoppe volden, eventuelt da gjennom å koble på andre, forteller Holt.

>> Les hele artikkelen [Den skjulte volden: foreldre og terapeuters rapportering av fysisk vold mellom foreldre](#) på idunn.no

Helsa ikkje like god som før pandemien

Den psykiske og fysiske helsa i Vestland fylke gjekk ned under pandemien. Helsa blir framleis oppfatta som dårlegare av befolkninga enn før koronapandemien, viser ei ny undersøking frå Folkehelseinstituttet.

Den nye rapporten Koronaundersøkinga i Vestland fylke gjekk ned under pandemien. Helsa blir framleis oppfatta som dårlegare av befolkninga enn før koronapandemien, viser ei ny undersøking frå Folkehelseinstituttet. presenterer reaksjonar og opplevingar av koronapandemien i Vestland.

Yngre skårer dårligst

Forskjellar i resultat etter kjønn, alders-

grupper og utdanningsnivå fell for det meste inn i mønster frå andre folkehelseundersøkingar både innan dette fylket og i andre fylke. Til dømes rapporterte unge vaksne (18–29 år) høgare nivå av psykiske plager og einsemd og lågare livstilfredsheit enn dei eldre aldersgruppene.

Dette meiner folk flest

Over 65 prosent rapporterte at dei ønsker å fortsetje med heimekontor. Likevel rapporterte berre ein tredel av dei yngste kvinnene (18–24 år) og omlag halvparten av dei som budde aleine at dei ønska å fortsetje med heimekontor.

>> Les hele [artikkelen](#) på fhi.no.

FORSKNINGSFUNN - FOLKEHELSEINSTITUTTET

Sosiale medier kan være et sted hvor ungdom oppsøker og mottar støtte

De aller fleste ungdommer som har delt noe vanskelig med venner på sosiale medier, opplever støtte i ettertid. Det viser en studie fra Folkehelseinstituttet.

Forskerne fant at ungdommene som delte noe vanskelig med venner, som regel oppga å ha dårligere psykisk helse enn de som ikke hadde delt noe vanskelig. Av de som hadde delt noe vanskelig oppga de fleste ungdommene at de hadde mottatt sosial støtte i etterkant. Videre rapporterte ungdommene som opplevde sosial støtte, at de i etterkant av delingen hadde bedre psykisk helse sammenlignet med de som ikke opplevde sosial støtte.

>> Les hele [artikkelen](#) på fhi.no.

AKTUELT - REGJERINGEN

Styrkede rettigheter for barn i saker om utvisning av foreldre

Justis- og beredskapsdepartementet arbeider med flere ulike tiltak for å styrke rettsposisjonen til barn i saker som gjelder utvisning av en av barnets foreldre.

>> Les hele [artikkelen](#) på fhi.no.

Usikkert om gratis skolemat gir bedre kosthold hos skoleelever

Internasjonale studier viser at gratis skolemat har positive effekter på kosthold og læring. Enkelte elever opplevde vektnedgang.

Et gratis skolemåltid ville også kunne bidra til å redusere sosiale forskjeller i kostholdet, avhengig av skolemåltidets kvalitet, innhold og elevenes deltakelse.

Lunsj positivt, usikkert om frukost
Forskarane fann at dei fleste interna-

sjonale studiane rapporterte at dei fann samanhengar mellom å tilby gratis skulemat, særskilt lunsj, og auka deltaking i skulemåltidet og betra kosthald. Resultata for frukost var meir usikre.

Det er imidlertid usikkert på om funnen kan overføres til norske forhold.

>> Les hele artikkelen [Usikkert om gratis skolemat gir bedre kosthold hos skoleelever](#) på fhi.no

KRONIKK - HELSEDIREKTORATET

Hvordan løser vi problemene i helsetjenesten?

Helsedirektør Bjørn Guldvog.
Foto: Rebecca Ravneberg

Kronikk om utfordringene i helsetjenesten.

Av Bjørn Guldvog, helsedirektør

Det gjør et dypt inntrykk når helse- og omsorgstjenestene ikke makter å gi verdige tjenester til sårbare mennesker, slik vi har sett i NRK Brennpunkt sine reportasjer og i mange ulike medieoppslag den siste tiden. Hver dag avdekkes nye mangler i tilbudet til befolkningen, og det er åpenbart at det må kraftfulle grep til for å snu utviklingen.

>> Les hele [kronikken](#) på helsedirektoratet.no.

AKTUELT - STAMI

Konflikter med overordnede øker risikoen for sykefravær

Konflikter med overordnede er en risikofaktor for sykefravær blant ansatte. Det kommer frem i en ny studie fra Statens arbeidsmiljøinstitutt (STAMI).

Arbeidsplasskonflikter er ofte definert som mellommenneskelige relasjoner preget av sterk uenighet eller motsetning mellom kolleger eller mellom overordnede og ansatte. Spenningene oppstår på grunn av motstridende interesser som kan være reelle eller innbilte.

Allerede for mer enn 20 år siden ble mellommenneskelige konflikter diskutert som en av de viktigste stressfaktorene på arbeidsplassen som påvirker ansattes fysiske og psykiske helse negativt

>> Les hele [artikkelen](#) på stami.no.

Disse faktorene gir utbrente lærere

Vanlige helsekonsekvenser hos lærere som følge av yrkeseksponering er muskelskjelettplager på grunn av jobbstress, i tillegg til ergonomiske faktorer, viser en ny studie

I en kohort på 310 svenske skolelærere fant man også at mange viste tegn på utbrenthet, henholdsvis 14 og 15 prosent, målt ved to tidspunkter med 30

måneders mellomrom.

I tillegg viste en studie utført blant finske lærere at effekten av høye jobbkraav på dårlig helse gikk via utbrenthet.

Et av de mest stressende yrkene Vanlige helsekonsekvenser hos lærere som følge av yrkeseksponering er muskelskjelettplager på grunn av jobbstress, i tillegg til ergonomiske faktorer.

>> Les hele [artikkelen](#) på stami.no

ARTIKKEL - DAGENS MEDISIN

Allmennlegeforeningen om internasjonal studie: – Norske leger er også utbrente

En internasjonal undersøkelse viser at mange allmennleger er utbrent. Lederen i Allmennlegeforeningen er ikke i tvil om at det også gjelder i Norge.

Studien viste at i ti høyinntektsland, fra Sverige til Australia og USA, er allmennlegene mer slitne og utbrente enn før, og opplever større arbeidsbyrde enn før pandemien.

Allmennleger som opplever at det er tungt psykisk, har også større sannsynlighet for å rapportere at det er dårligere kvalitet på jobben de gjør enn det var før pandemien, viser undersøkelsen som Dagens Medisin omtalte torsdag.

>> Les hele [artikkelen](#) på dagensmedin.no.

AKTUELT - STAMI

Ulik risiko for jobbavgang for kvinner og menn

Forskere fra Statens arbeidsmiljøinstitutt (STAMI) har undersøkt sammenhengen mellom arbeidsmiljøfaktorer og alder ved avgang fra arbeid for eldre menn og kvinner.

Med en aldrende befolkning øker antallet pensjonister i forhold til yrkesaktive. For å sikre det økonomiske grunnlaget for velferdsstaten, er det derfor viktig å opprettholde høy arbeidsdeltakelse blant eldre arbeidstakere.

Arbeidsforhold, som uønskede psykososiale og fysiske arbeidsmiljøfaktorer, kan bidra til at ansatte faller ut av arbeidslivet. For eksempel kan skadelig arbeidseksponering påvirke helsen, motivasjonen for å jobbe, eller det kan være uoverensstemmelse mellom arbeidskrav og arbeidsevne som gjør det utfordrende eller umulig å utføre arbeidet.

På den annen side kan arbeidseksponeringer også bidra til å forlenge arbeidslivet, for eksempel ved å legge til rette for utviklingsmuligheter og kompetanseutnyttelse.

>> Les hele [artikkelen](#) på stami.no.

Ny veileder for bygningstekniske smittevernråd for heldøgns omsorgsplasser

Folkehelseinstituttet har i oppdrag fra Helse- og omsorgsdepartementet utarbeidet faglige råd om aktuelle smittevernhensyn for heldøgns omsorgsplasser.

Dette arbeidet har resultert i en faglig veiledning om bygningstekniske for-

hold som har betydning for smittevern og smitteforebygging for heldøgns omsorgsplasser.

Veileder for bygningstekniske smittevernråd for heldøgns omsorgsplasser

>> Les hele [artikkelen](#) på fhi.no

Andre aktuelle saker...

Vil slå hardere ned på arbeidslivskriminalitet

Regjeringen ber Arbeidstilsynet være mer synlige, føre mer tilsyn, i større grad benytte overtredelsesgebyr og rutinemessig [politianmelde grov arbeidslivskriminalitet](#).

Dette betyr de nye reglene for bedriftshelsetjenester

Nye regler for bedriftshelsetjenester (BHT) er tydeligere om tjenestens kjerneoppgaver, mer retta mot arbeidshelse, og krever obligatorisk opplæring. [Fra 2023 gjelder nye endringer i regelverket om bedriftshelsetjenester \(BHT\)](#).

Konflikter med overordnede øker risikoen for sykefravær

[Konflikter med overordnede er en risikofaktor for sykefravær blant ansatte](#). Det kommer frem i en ny studie fra Statens arbeidsmiljøinstitutt (STAMI). Arbeidsplasskonflikter er ofte definert som mellommenneskelige relasjoner preget av sterk uenighet eller motsetning mellom kolleger eller mellom overordnede og ansatte.

Forslag til endringer i smittevernloven og helseberedskapsloven sendt på høring

Helse- og omsorgsdepartementet foreslår [endringer i smittevernloven og helseberedskapsloven](#). Hensikten er å sikre forsvarlige beredskapshjemler også etter 1. juli 2023.

Kommunetalen 2023:

– Min tillit til dere er formidabel

– Det er i kommunene helsetjenesten følger oss gjennom hele livet, og trykker oss i ulike livsfaser. [Min tillit til dere er formidabel](#). Dere har vist en unik evne til å mobilisere når det trengs. Under pandemien og nå når dere bosetter flyktninger. Dere har vist at dere er selve grunnmuren i vårt felles velferdssamfunn, sa Helse- og omsorgsminister Ingvid Kjerkol

Giftinformasjonen fortsetter som døgnåpen tjeneste

Folkehelseinstituttet har besluttet at Giftinformasjonen [fortsetter som døgnåpen tjeneste](#) tross kraftige budsjettkutt for instituttet.

Ukerapport covid-19, influensa og andre luftveisinfeksjoner for uke 4 er publisert

Forekomsten av luftveisinfeksjoner i befolkningen har avtatt betydelig i løpet av januar. I årets første uker har det vært en stor nedgang i antall nye sykehusinnleggelser med covid-19, influensa og RS-virusinfeksjon